

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garment 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Afryka. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Na cześć urodzin Cesarzowej Jej Mości złożył pewien niewymieniony dawca kwotę 230 zł. w. a. na powszechne zamiary państwa.

Przesyłając nadmienioną kwotę na miejsce przeznaczone, podaje się ten patriotyczny dar do wiadomości publicznej. C. k. prezydium namiestnictwa. Lwów 30. grudnia 1859.

Gmina Zawisznia w obwodzie żółkiewskim obowiązała się po wieczne czasy na założenie trywialnej szkoły w rzeczonej włości każdorazowemu nauczycielowi zacząwszy od 1. września 1860, dawać rocznie 116 zł. 50 c. w. a. w gotówce i 54 niższo-aust. mceów zboża w ziarnie i odstąpić mu w używanie należący do gminy zapisany podług nowego katastralnego pomiaru pod top. l. 337, 338, 339 i 340 grunt obejmujący 886 sążni kwadratowych, zając się jego ogrodzeniem następnie dać mu w używanie także część zapisanego podług nowego katastralnego pomiaru pod top. liczbą 515 pastwiska gminnego, obejmującego 1540 sążni kwadratowych. Rzeczona gmina przeznaczyła na szkołę wystawiony pod konskr. nr. 100 budynek, obowiązała się przybudować komórkę na drzewo, i tak budynek szkolny jako i komórkę utrzymywać zawsze w dobrym stanie, posprawić i dokupywać potrzebne porządki szkolne, załatwiać potrzebną przy szkole posługę, dodawać potrzebne na opał szkoły paliwo, a jeżeliby dominium bezpłatnie je zaasygnowało, zrabac w lasach dominikalnych i odstawić do szkoły.

Nakoniec obowiązał się także gr. k. proboszcz miejscowy ix. Antoni Tustanowski przez czas swego probostwa w Zawiszni dawać nauczycielowi rocznie 2 n. a. mcecy pszenicy.

Okazaną temi składkami pożyteczną usilność ku podniesieniu elementarnej nauki ludu podaje niniejszem c. k. namiestnictwo z wyrazem uznania do wiadomości publicznej. Lwów 21. grudnia 1859.

Na założenie nieunickiej trywialnej szkoły w miasteczku Waszkoutz nad Czeremoszem przeznaczył:

1. tamtejszy właściciel dóbr Mikołaj baron Petrino budynek i grunt ogrodowy obejmujący 220 kwadrat. sążni przestrzeni, następnie potrzebne porządki szkolne, tudzież grunt obejmujący 2 morgi, a

2. tamtejszy proboszcz i gr. nieunicki dziekan Konstanty Luczeskul darował grunt obejmujący 1 morg 614 kwadr. sążni.

3. Przeznaczyła tamtejsza gmina na opędzenie płacy nauczyciela 180 złr. m. k., a na opał i posługacza szkoły obligacyę pożyczki narodowej w kwocie 4400 złr. m. k. i

4. obowiązała się utrzymywać zawsze w dobrym stanie budynek szkolny i ponowić z własnych zasiłków wszelkie w tej mierze ciężary.

Godna naśladowania ta dążność ku rozszerzeniu elementarnej nauki ludu podaje się niniejszem z uznaniem do wiadomości powszechnej. Czerniowce 29. listopada 1859.

Sprawy krajowe.

(Posiedzenie komisji obradującej nad ustawą gminną na dniu 3. grudnia.)
(Ciąg dalszy.)

Część trzecia.

O magistracie miejskim.

§. 92. „Magistrat miejski składa się z burmistrza, z pierwszego deputowanego miejskiego jako jego zastępcy tudzież z reszty deputowanych miejskich (§. 47) i jednego lub więcej radców magistratualnych, którym mają być przydani potrzebni do pomocy urzędnicy i słudzy.“

§. 93. „Radcy magistratualni należą do rzędu urzędników gminnych. Liczbę urzędników i sług gminnych tak bezpośrednio przy magistracie jakoteż przy zakładach gminnych, tudzież ich płace i inne stałe dochody oznaczy potwierdzony od władzy państwa etat personalu i należności.“

Paragraf 92 przyjęto jednogłośnie, przy paragrafie 93 zaś wszczęła się debata co do kwestyi, czy etat personalu i należności urzędników i sług gminnych, jaki ma ustanowić rada gminna, potrzebuje potwierdzenia władzy państwa.

Kilku członków komisji wystąpiło z wnioskiem przeciwnym, by przyznać gminom prawo ustanawiać samodzielnie etat personalu i płacy swych podwładnych i nie robić go zawisłym od potwierdzenia władzy państwa, bo to jest wyłączna tylko sprawa miejskiej administracyi.

Wniosek ten zbijali inni członkowie komisji tem, że podwładnym gminy podaje to większą rękojmię, jeżeli etat personalu i należności będzie potwierdzony od władzy państwa.

Przy głosowaniu przyjęto paragraf 93 większością głosów w zaproponowanym ułożeniu.

§. 94. „Rada gminna wybiera na propozycyę magistratu radców magistratualnych i z ich grona oznacza tego, który ma zastępywać w zawiadywaniu spraw publicznych burmistrza, jeśli do tego nie ma potrzebnego uzdolnienia lub jest przeszkodzony. Wybór ten jednak, by wszedł w swe funkcyę, potrzebuje poprzedniego potwierdzenia władzy państwa. Rada gminy mianuje na propozycyę magistratu przełożonych do urzędów przybocznych i takich urzędników, którym przy jakiejś kasie lub jakimś urzędzie administracyjnym gminy lub zakładów gminnych poruczono jest prowadzenie kasy lub kontrola, jeżeli co do zakładów gminnych na mocy fundacyi lub umowy nie przesłucha prawo nominacyi komuś trzeciemu.“

„Innych urzędników i sług gminy i zakładów gminnych, jeżeli nie zachodzi wzmiankowane powyżej zastrzeżenie mianuje burmistrz po znieśieniu się z magistratem. Mianowanie radców magistratualnych i wszystkich innych urzędników magistratu nastąpi w drodze konkursu.“

Referent nadmienia, że w komitecie zapadła uchwała, by mianowanie wyższych urzędników i sług nie zależało od magistratu (jak wniósł referent) ale od burmistrza po zasięgnięciu zdania magistratu.

Przy wytoczonem w sprawie też różnicy zdań głosowaniu uchwalono większością głosów, że mianowanie to ma wychodzić z ramienia magistratu kolegialnie, a według tego zmodyfikowano paragraf 94, nie sprzeciwiając się w niczem jego dalszej osnowie.

§. 95. „Pierwszy deputowany miejski jest nie tylko członkiem magistratu, ale także i rady gminnej.“

„Wymienieni na dalsze posady deputowanych miejskich rady gminni mają być wyłączeni z rady gminnej.“

§. 96. „Radcy magistratualni i w ogóle do galezi konceptowej ustanowieni urzędnicy magistratualni muszą być uzdolnieni w politycznem urzędowaniu.“

§. 97. „Radcy magistratualni nie mogą ani między sobą, ani z burmistrzem i pierwszym deputowanym miejskim zostawać w takim stopniu pokrewieństwa lub powinowactwa, jaki wykluczony jest przepisami u urzędników publicznych przy jednej i tej samej władzy.“

§. 98. „Radcy magistratualni będą mianowani stali. Potwierdzony etat personalu i należności §. 93. oznaczy, które z dalszych posad służbowych mają być obsadzone mianowanymi stali.“

§. 99. „Wszyscy stali mianowani urzędnicy gminy i zakładów gminnych mają w ręce burmistrza w obec radnej korporacyi magistratu miejskiego ślubować pod przysięgą wierność Cesarzowi i sumienne dopełnianie swych obowiązków.“

§. 100. „Co do przyznania pensyi spoczynkowej lub emolumentów na zaopatrzenie stosują się dla mianowanych stali urzędników i sług i ich rodzin te same zasady, jakie w tym względzie istnieją dla publicznych urzędników i sług i ich rodzin. Przy tem policzony im będzie o tyle czas służby, jaki bezpośrednio przed swem mianowaniem na miejskich urzędników przepędzili w służbie publicznej, o ile służba ta publiczna dała się policzać według istniejących przepisów.“

§. 101. „Pobieranie zrywek lub tax zabroniona jest członkom magistratu.“

„Zatrudnienia uboczne, jakim nie wolno oddawać się urzędnikom publicznym, zakazane są także i miejskim urzędnikom.“

§. 102. „Pozostawia się radzie gminnej oznaczyć dla burmistrza znak honorowy.“

„Także i sposób adjustowania i uzbrojenia sług magistratualnych oznaczy rada gminna, przyczem jednak istniejące prawnie zakazy mają być ściśle zachowane.“

„Powzięta w jednym lub drugim względzie uchwała rady gminnej podlega potwierdzeniu politycznej władzy krajowej.“

Referent nadmienia, że ponieważ magistraty są organa, za pośrednictwem których gmina miejska sprawuje przydzielone sobie sprawy publiczne a mianowicie wszystkie funkcje urzędu powiatowego, przeto poczytuje za stosowne, by burmistrz i urzędnicy magistratualni używali podobnego i tylko pewną zmianą odróżnionego uniformu jak urzędnicy publiczni. W obradach komitetu uznano jednak za niestosowne, by burmistrz i urzędnicy magistratualni nosili uniform, i uchwalono natomiast pozostawić radzie gminnej, by oznaczyła jedynie jakiś znak honorowy dla burmistrza i ustanowiła sposób adjustowania i uzbrojenia sług magistratualnych, przyczem jednak powzięta w tej mierze uchwała rady gminnej musi podlegać potwierdzeniu politycznej władzy krajowej.

W obradach nad tą kwestyą oświadczyła się większość głosów przeciw temu, by burmistrz i urzędnicy magistratualni nosili uniform, jednakowoż uznano potrzebę zewnętrznego znaku dla burmistrza.

Dalej zapadła większością głosów uchwała, że oznaka burmistrza ma składać się z białej szarfy, tudzież że rada gminna ma oznaczyć, czy i jakie znaki tudzież w jakich wypadkach mają nosić deputowani miejscy i inni urzędnicy magistratualni.

Co do adjustowania i uzbrojenia sług magistratualnych zapadła uchwała, że w tym względzie może postanawiać rada gminna, nie potrzebując przedkładać uchwałę swą do potwierdzenia politycznej władzy państwa.

§. 103. „Burmistrzowi a w jego przeszkodzeniu pierwszemu deputowanemu miejskiemu przysługują w kościele i przy uroczystych obchodach, gdzie żadna wyższa władza nie ma swej siedziby, zastrzeżone politycznej władzy miejsce honorowe.“

„W innych miastach zajmuje tenże miejsce bez pośrednio po władzy obwodowej.“

Referent nadmienia przytem, że ponieważ magistrat ma w obrębie gminy sprawować funkcje urzędu powiatowego, przeto należy jego przełożonemu przyznać miejsce honorowe, jakie w kościele i w uroczystych obchodach przysługują urzędowi powiatowemu.

Paragraf ten przyjęto jednogłośnie.

§. 104. „Burmistrz zajmuje pierwsze miejsce w gminie. Jemu jako naczelnikowi gminy winien każdy szacunek tudzież posłuszeństwo pod względem wykonywania ustaw i wyższych rozporządzeń.“

§. 105. „Burmistrzowi podlegają wszyscy członkowie rady gminnej i magistratu miejskiego tudzież wszyscy urzędnicy, pomocnicy i słudzy gminy i zakładów gminnych.“

Obadwa te paragrafy przyjęto bez debaty jednogłośnie.

§. 106. „Suspensja i usunięcie mianowanych stale urzędników i sług gminy i zakładów gminnych następuje z tychsamych powodów, z jakich urzędnicy publiczni podlegają w takim wypadku.“

„Jeżeli chodzi o usunięcie radcy magistratualnego, to rada gminna ma się naradzić w tym przedmiocie i powzięta uchwałę wraz z opinią magistratu przedłożyć do dalszego urzędowania przełożonej władzy.“

„Względem usunięcia innych stale mianowanych urzędników i sług gminy i zakładów gminnych rozstrzyga pod zastrzeżeniem rekursu do przełożonej władzy rada gminna albo magistrat według tego, czy ten, o którego usunięcie chodzi, mianowany był z ramienia rady gminnej czy magistratu. Jaka zaś, na przypadek suspensji ma być dawana alimentacja, należy trzymać się przepisów wydanych dla urzędników państwa.“

Przy tym paragrafie zawiązała się debata, czy usuwanie innych stale mianowanych urzędników (oprócz radców magistratualnych) i sług gminy i zakładów gminnych ma następywać „pod zastrzeżeniem rekursu.“ Na wniosek jednego z członków komisji, popierany z wielu stron uchwalono większością głosów nie przyznać prawa rekursu przeciw usunięciu.

Co do reszty przyjęto osnowę paragrafu. (c. d. n.)

(Zaraza bydła.)

Lwów, 4. stycznia. Według ostatnich doniesień urzędowych ustąpiła zaraza na bydło w drugiej połowie miesiąca grudnia z. r. w Nowem mieście, obwodzie sanockim, w Haliczu, Słobódce, i Bednarowie, obwodzie stanisławowskim, następnie w Kunaszowie i Medusze, obwodzie brzeżańskim.

Pojawia się zaś w tym samym czasie według nadesłanych raportów: w Wołczuchach obwodzie przemyskim, w Karacynowie, Rzęśnie polskiej, w Domazyrcu i Janowie obwodzie lwowskim, w Susułowiu w obwodzie samborskim, w Ciężowie obwodzie stanisławowskim, tudzież w Popławach, Krzyweńku, Sidorowie i Korołowcu obwodzie czortkowskim.

Wykazano przeto obecnie 31 miejsc dotkniętych zarazą na bydło, z tych przypada po jednym miejscu na obwód przemyski, sanocki, złoczowski i tarnopolski, 4 na obwód lwowski, 2 na samborski i 2 na obwód stanisławowski, 5 na obwód stryjski, a 7 na brzeżański i tyleż na obwód czortkowski; chociaż według ostatnich doniesień z wykazanych 31 miejsc jeszcze tylko 11 pozostało w chorym stanie, w 20 zaś miejscach, z ustaniem zarazy rozpoczął się już peryod kontumacji.

W nadmienionych 31 miejscach między ogółowym stanem bydła, wynoszącym 13.314 sztuk w 160 oborach, dotknęła zaraza

1022 sztuk, z których 139 wyzdrowiało, 762 odeszło, 48 zabito, a 73 pozostało w chorym stanie, podczas gdy prócz 48 sztuk zarazonych także jeszcze 67 podejrzanych o zarazę częścią zniszczono, częścią z stosownymi przepisami do użytku zabito.

(Patent regulujący przedsiębiorstwa przemysłowe, rzemieślnicze i rękodzielniczo.)

(Ciąg dalszy.)

Rozdział czwarty.

O zakresie i wykonywaniu praw zarobkowości.

§. 42. O zakresie prawa zarobkowania wnosi się z osnowy karty zarobkowej lub z koncesyi z zachowaniem zasad przepisanych w następujących paragrafach.

§. 43. Każdy przedsiębiorca ma prawo zespolić wszystkie prace potrzebne do zupełnego sporządzenia swych wyrobów, i utrzymywać potrzebnych w tej mierze pomocników i z innych także rzemiosł.

§. 44. Upoważnienie do wyrobu jakiego artykułu zawiera w sobie także i prawo do handlowania temiz samemi wyrobami obcemi.

§. 45. Ci którzy zajmują się wolną zarobkowością, mogą w gminie, w której mają stanowisko swoje, utrzymywać kilka stałych przedsiębiorstw (warsztatów lub sklepów), lecz zawiadomić muszą o tem zwierzchność.

§. 46. Przedsiębiorcy mogą także i poza stanowiskiem swem w gminie dawać w komis wyroby swego rzemiosła wszelkim rękodzielnikom i przedsiębiorcom, którzy towarem takim mogą handlować; wolno im też dostarczać wyrobów takich na zamówienie, i zamówione roboty wszędzie skutecznie.

§. 47. Jeśliby przedsiębiorcy chcieli po za stanowiskiem swem w gminie zaprowadzić składy lub zakłady poboczne, natenczas zawiadomić muszą o tem tak zwierzchność przemysłową, w obrębie której mają być zaprowadzone, jak niemniej i tę, w której rejestrach wciągnięte zostało głównie przedsiębiorstwo, a przy zatrudnieniach prowadzonych za koncesyją wyrobić sobie powinni osobną koncesyję u wspomnianej zwierzchności przemysłowej.

§. 48. Przy zatrudnieniach przemysłowych, z którymi nie jest połączoną utrzymywanie stałych stanowisk zarobkowych, uważać należy przesiedlenie przedsiębiorcy do innego powiatu za założenie nowego przedsiębiorstwa, lecz już nie należy wymagać wykazania się na nowo ze zdolności technicznej przepisanej przy niektórych przedsiębiorstwach.

§. 49. Przedsiębiorcy są upoważnieni do posługiwania się odpowiednim oznaczeniem na swem stałym stanowisku zarobkowania, lub na pomieszkaniu swoim, lub mogą zresztą używać także i innych środków ogłoszenia.

§. 50. Przedsiębiorcy upoważnieni są do starania się w podróżach swych sami, lub za pośrednictwem swych pełnomocników o zamówienie ich wyrobów, lecz przy tem — oprócz na targach — niewolno im rozwozić towarów na sprzedaż, lecz tylko wzory na okaz.

Co do zbierania subskrypcyi na dzieła drukowe, tedy zachować się należy według osobnych przepisów zawierających się w ustawie prasy. Ci podróżni handlowi (ajenci handlowi), którzy nie zostają wyłącznie w usługach przyneypała lecz szukają zamawiających towary z korzyścią i w widokach kilku fabrykantów lub kupców, mają zameldować ten samoistny dział zarobkowości według §. 13.

§. 51. Przedają towarów w przenoszeniu się z miejsca na miejsce, z wyjątkiem na targach, tudzież roznoszeniem ich i okazowaniem po domach, zajmować się mogą tylko osoby upoważnione do handlu obnośnego.

§. 52. Ograniczenie wyrzeczone w paragrafie poprzednim nie ma być zastosowane do tych zarabiających, którzy według miejscowego zwyczaju obnoszeniem po domach lub na ulicy przedają powszechnie w życiu powszednim przedmioty, jak n. p. mleko, masło, owoce, jarzyny, kwiaty, drzewo i t. d.

Również wolno będzie zwierzchności przyzwolić drobniejszym zarobnikom w miejscu osiadłym dla większej ich korzyści — na sprzedaż własnych wyrobów po domach w obrębie gminy przynależnej.

§. 53. Przedsiębiorcy przemysłowi zamieszkali za granicą mogą, jeśli poddanym austriackim przyznana będzie wzajemność w tamtem państwie, wykonywać na zamówienie takie wyroby w kraju, do sporządzenia których niepotrzeba żadnej koncesyi. Przywóz robot wykonanych za granicą i dostawa ich dla zamawiających podlega tylko takiemu ograniczeniu, jakie przepisami celnymi wskazano.

§. 54. Prawo i obowiązek protokołowania firmy i następstwa jego dalsze, uporządkowane będą osobnemi postanowieniami.

§. 55. Taksy mogą istnieć tylko przy drobnej sprzedaży artykułów należących do pierwszych potrzeb życia powszedniego, tudzież od zatrudnienia kominiarskiego, jak niemniej od przewozu osób i użycia posługaczy mających miejsca wskazane.

Ministerium spraw wewnętrznych upoważnione jest stanowić względem zaprowadzenia lub zniesienia taks na podobne artykuły i zarobki, a to w miarę stosunków miejscowych.

Toż samo odnosi się do istniejącego po niektórych gminach wydzierżawienia sprzedaży mięsa, wypiekania chleba, wycierania kominów i ściągania skór.

§. 56. Ze względu na przedmioty należące do pierwszych potrzeb życia codziennego, może władza nakazać utrzymywanie zapasów, a w sprzedaży drobnej, tam nawet, gdzie na przedmioty te nie ma taksy, może nakazać wystawienie cenników na widok publiczny

w miejscach sprzedaży, jakoteż by w domach zajezdnych wykazy cen były każdemu widoczne.

§. 57. Piekarze, rybacy i kominiarze nie mogą dowolnie przerywać raz rozpoczętego rzemiosła swego, lecz zamierzając je w czasie zarzucić, muszą uwiadomić o tem władzę, i na jej wezwanie prowadzić rzemiosło swoje przez pewien czas oznaczony, nie dłuższy jednak nad dwumiesięczny.

§. 58. Każdy, kto się zajmuje przedmiotem zarobkowości, może się zastawić przez swojego zastępcę, lub też go wydzierżawić. Zarobkowość realna przywiązana do posiadłości nieruchomości, jeśli jej właściciel nie posiada prawnych przymiotów do prowadzenia, może być prowadzona przez zastępcę lub dzierżawcę.

Zastępca lub dzierżawca musi zawsze tak jakby sam na swoją rękę prowadził przedsiębiorstwo, posiadać przymioty, jakich potrzeba do samoistnego prowadzenia zarobkowości, a jeśli idzie o zarobkowość za koncesją, tedy winien być przedstawiony władzy do potwierdzenia.

§. 59. Po śmierci osoby zajmującej się zarobkowością, dziedzic lub spadkobierca, jeśli pragnie prowadzić dalej przedsiębiorstwo, winien to na własne imię na nowo zameldować.

Podobnie nowe zameldowanie ma nastąpić, jeśli zakład zarobkowy przeniesiony zostaje aktem dobrowolnym na inną osobę.

Jeśli przedsiębiorstwo jest za koncesją, natenczas w obu wypadkach powyższych potrzeba nowej koncesyi. Na rzecz tylko wdowy lub małoletnich dziedziców aż do ich pełnoletności może być przedsiębiorstwo za koncesją prowadzone na podstawie dawnej koncesyi.

Do zajmowania się jaką zarobkowością na rzecz masy podczas traktowania o upadłość lub puściznę, niepotrzeba ani nowego zameldowania, ani koncesyi.

W tym, jako i w poprzednim przypadku, jeśli właściwość przedsiębiorstwa tego wymaga, musi być ustanowiony zastępca mający kwalifikację (§. 58).

§. 60. Jeśli u jakiej osoby zajmującej się zarobkowością wykaże się później, że brakowało jej od początku i brakuje jeszcze jakiego przymiotu prawem wymaganego dla prowadzenia samoistnie tego przedsiębiorstwa, może jej być w każdym czasie zabronione dalsze prowadzenie zarobkowości, albo też koncesya być odebrana.

Tam, gdzie ze względu na miejscowe stosunki ma być ograniczona liczba przedsiębiorstw koncesyonowanych (§. 18), może być konsens odebrany, jeśli posiadacz jego nie rozpocznie trudnienia się swom przedsiębiorstwem w ciągu 6 miesięcy po uzyskaniu koncesyi, lub jeśli później przerwie zajmowanie się zatrudnieniem swem przemysłem przez taki sam przeciąg czasu.

§. 61. Przedsiębiorstwa przemysłowe odznaczają się znakomitym wpływem na rozwinięcie przemysłu narodowego i ożywienie handlu, mogą być obdarzone przywilejem używania orła cesarskiego na znaku i pieczęcie, i noszenia napisu: „c. k. uprzywilejowana fabryka (zakład handlowy i t. d.)“ (C. d. n.)

(Wyszczególnienie.)

Wiedeń, 4. stycznia. Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższym pismem gabinetowem z 19. grudnia z. r. finansowemu radcy i referentowi salin przy lwowskiej dyrekcji finansów krajowych, **Karolowi Drak**, w uznaniu długoletniej i pożytecznej jego zasługi przy wystąpieniu ze służby czynnej nadać kawalerski krzyż orderu Franciszka Józefa.

Hiszpania.

(Z teatru wojny.)

Madryt, 30. grudnia. Wczoraj wysadziła eskadra hiszpańska w powietrze te kasztele, które broniły uścia rzeki pod Tetuanem. Wojska są w jak najlepszym usposobieniu co do prowadzenia dalszych działań strategicznych. Dwa szczypty maurytańskie niechęć brać dalej udziału w wojnie, wróciły w góry swe rodzinne.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Parlament joiński przychylny reformom.)

Londyn, 1. stycznia. Lord John Russell powrócił wczoraj (30. grudnia) z Windsoru do Londynu. — W Chatham otrzymano rozkaz, by 100 ludzi ze sztabu lekarskiego udało się 5. stycznia do Chin. — Szczególne oddziały armii przyuczają teraz, jak z pospiechem mają wsiadać na okręta i do wagonów kolei żelaznych. — Aristokracja angielska poniosła w roku 1859 znaczne straty; zeszło bowiem z tego świata 26 parów i 22 baronetów.

— Parlament wysp joińskich w odpowiedzi doręczył 21. grudnia adres, i wyraził swą gotowość popierać zaproponowane reformy administracji.

Francya.

(Zwłoka w zebraniu się kongresu. — Ostrzeżenie dziennikom. — Oficerowie francuscy i angielscy przy wojsku hiszpańskim — i w Maroku. — Subskrypcye na włoską armię. — Drukarnie w Paryżu. — Kasy oszczędności.)

Paryż, 1. stycznia. *Pays* zawiera następujące doniesienie: „Zdaje się być pewna, że rządom, które były wezwane wyprawić pełnomocników do Paryża, oznajmiono, że kongres nie może się zebrać 19. stycznia i że dzień otwarcia kongresu później będzie wyznaczony.“

— *Journal des Villes et des Campagnes* otrzymał teraz także pierwsze upomnienie. W odnośnej uchwale ministeryalnej powiedziano, że niewolno jest, pod pozorem religijnym wywoływać

agitacyi politycznej. Rzeczony dziennik upomniano więc z tych samych powodów, co *Univers*.

— W Vincennes robią teraz próby z nowymi działami dla marynarki.

— Niedawno wspomniano o wysłaniu wojskowych francuskich dla przypatrzenia się działaniom wojennym armii hiszpańskiej w Afryce. — *Moniteur de la Flotte* donosi teraz, że czterech francuskich i czterech angielskich oficerów znajduje się w głównej kwaterze. Według tegoż dziennika ma i w asystencyi Cesarza marokańskiego znajdować się czterech oficerów angielskich.

— *Monitor* zawiera sprawozdanie do Cesarzowej względem wypadku subskrypcyi na rannych włoskiej armii i ich familie. W gotowych pieniądżach wpłynęło 5,680.000 franków. Towarzystwo, na którego czele stoja Cesarzowa, księżniczki, żony marszałków i admirałów, arcybiskup Paryża, gubernator banku, jenerałny intendant i dyrektor dobroczynności publicznej, pozostanie i nadal pod nazwą: „Kasa darów narodowych dla armii lądowej i morskiej.“ Mają prawo wsparcia według dekretu z 18. czerwca ranni i familie poległych lub ranionych włoskiej wojny. Kompetowało 2172, z tych odmówiono 672, a 1490 otrzymali wsparcie.

— Liczba drukarni w Paryżu, która od roku 1811 była prawnie wyznaczona na 80, teraz, gdy w gminach wcielonych do miasta znajduje się pięć takich instytucyj, została powiększona cesarskim dekretem na 85. Urzędowy dziennik ogłasza dziś także sprawozdanie ministra handlu do Cesarza o stanie kas oszczędności w kraju w ciągu roku 1858. Z końcem roku było we Francyi 421 kas oszczędności (z których jednak 20 nierozpoczęły jeszcze swej czynności) i 189 kas filialnych; stan majątkowy wszystkich wynosił 8,778.202 fr.; zaległych książeczek było 1,042.203, które przedstawiały ulokowany kapitał w kwocie 310,506.212 fr. 37 ct. (31½ milion czyli 11⅓ pct. więcej niż na końcu roku 1857). Do tych kas wkładają swój oszczędzony grosz po większej części robotnicy, studzy, rzemieślnicy i górnicy.

Kompania angielska, która ma założyć telegraf między Toulonem i Algierem, otrzymała od francuskiego rządu nowy termin do pociągnięcia drutu: to nastąpi aż gdy ustanie burzliwa pora roku w maju.

Włochy.

(Prezydent rady stanu w Turynie. — Komisarz angielski przy armii włoskiej.)

Turyn, 28. grudnia. Podczas niebytności pana Desambrois mianowanego pełnomocnikiem na kongresie paryskim, będzie przydawać radzie stanu Conte Quarelli di Lesegno, pierwszy prezydent izby obrachunkowej.

— Angielski pułkownik Cadogan, który podczas krymskiej wojny znajdował się w charakterze angielskiego komisarza w głównej kwaterze piemontkiej, a teraz przydzielony jest jako wojskowy członek do angielskiej ambasady w Turynie, otrzymał temi dniami od swego rządu rozkaz udać się niezwłocznie do Włoch środkowych, ażeby przy naczelnym wodzu rewolucyjnych sił zbrojnych obeznać się z tamtejszemi stosunkami wojskowemi. Na mocy tego rozkazu odjechał już do głównej kwatery jenerała Fantia w Bononii.

Afryka.

(Sposób wojowania Maurów.)

Monitor armii opisuje następnie sposób wojowania Maurów: Ukrywają się za skałą, opierają swoje długie strzelby, mierzą w głowę i strzelają trafnie. W boju ręcznym walczą jataganem, a w braku tego używają zębów i paznokci; nie poddają się nigdy ani też starają się nabierać jeńca. W ciągu walki i po bitwie zbierają kule, by używać ich przeciw Hiszpanom, jeśli przydadają się do ich strzelb, wielkie zaś kule chowają na później, jak będą mieć działa. Z początku próbowali także zbierać granaty, ale drogo to przepłacili. Nie znali tych kul, ale widząc że pękają, nieruszają ich więcej. Ich system atakowania jest zwyczajnie taki: 4 do 500 ludzi rozwija się w trzy linie, pierwsza linia strzela pod zastoną skał i drzew; druga bez broni zbiera poległych i ranionych, bierze ich broń i zapełnia ubytek; trzecia stoi w rezerwie.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 3. stycznia. Kilkaset robotników pracuje nad uprzętnieniem ziemi, która załamana pod Contevello górą zatamowała komunikację między Tryestem i Nabresiną. — Poczta włoska nie nadeszła.

Paryż, 2. stycznia 7 godzina wieczór. Armia hiszpańska rozpoczęła kroki zaczepne i ruszyła na Castillejos. Nieprzyjacieli w wielkiej liczbie bronił uporeczywie przejścia. Dywizya jenerała Prim z kilką batalionami korpusu Zabali pobiła Marokanów. Armia usadowiła się stanowczo na wyżynach Castillejos. Huzary księżniczki rzucili się na nieprzyjaciela i zdobyli jedną chorągiew. Strata Marokanów 1500 ludzi. Hiszpanie stracili około 500 żołnierza.

Paryż, 3. stycznia. *Constitutionnel* zawiera trzeci artykuł „katolickiego żurnalisty.“ Autorem jego ma być Grandguillot.

Turyn, 31. grudnia. Margrabia Pes de Villamarina mianowany został postem sardyńskim w Neapolu, a senator Gallina na jego miejsce gubernatorem w Medyolanie.

Książę Oranii tudzież książę Napoleon z małżonką przybyli do Turynu. W arsenale przyrządzają kilka baterii dział gwintowanych.

Z Turynu donoszą pod dniem 31. grudnia: „Umowa celna między Parmą, Modeną, Toskanią i Romanią została podpisana jak słyhać dnia 31. grudnia.

Garybaldi złożył posadę prezydenta towarzystwa „Assoziazione nazionale italiana.“

Medyolan, 1. stycznia. Podesta Medyolanu udał się z dwoma assessorami do Turynu wnieść przedstawienia rządowi przeciw rozporządzeniom w sprawie opodatkowania. Wielu uwolnionych żołnierzy lombardzkich powołano pod broń i mają ich rozdzielić między grenadyerów i strzelców alpejskich.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 5. stycznia.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Dunin Borkowski Miecz., z Mielnicy. — Hr. Dzieduszycki Wład., z Jezupola.

Hotel europejski: Br. Błażowski Krysztof, z Nowosiółki. — Rylski Hen., z Dłużniowa.

Hotel Langa: Schlojsnik Teod., c. k. pułkownik, Tembory Michał, c. k. rotmistrz, Lockhard Ferd., c. k. podpor. i Vollsack Paweł, c. k. podporucznik, z Gródka. — Mangold Józef, c. k. major, z Strycja.

Hotel angielski: Czarnożyński Stan., z Horodyszcza. — Junga Wład., z Trzeńc. — Szersznik Karol, c. k. sekretarz obwodowy, z Złoczowa.

Hotel Kuhna: Papara Szezęsny, z Potoka. — Papara Wład., z Żółkwi.

Zajazd podolski nr. 509¹/₂: Zawadzki Karol, z Kruszelnicy. — Krigshaber Alojzy, z Kabarowa.

Dnia 6. stycznia.

Hotel angielski: PP. Piwocki Karol, c. k. rada dworu, z Tarnopola. — Hr. Baworowski Józef, c. k. szambelan, z Kopyczyniec. — Ostenny Michał Jones, kapitan okrętu, z Londynu.

Hotel Kuhna: Pohorecki Franc., z Cichoborza w Polsce.

Pod koleją żelazną: Markiewicz Franc., c. k. kapitan, z Jarosławia. Herman Winc., c. k. porucznik, i Łucki Józef, z Krakowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 5. stycznia.

PP. Hr. Potocki Adam, do Krakowa. — Hr. Drohojewski Kaz., do Tomanowic. — Hr. Drohojewski Zygm., do Krukienic. — Hr. Drohojewski Józef, do Balic. — Zawadzki Antoni, do Suszyna. — Augustynowicz Sew., do Kniażego. — Gizowski Józef, do Hermanowic. — Głogowski Art., do Bojańca. — Starzyński Bojimir, do Berewni. — Sadowski Michał, do Rosyi. — Czarnecki Zenon, do Brzeska. — Janowicz Krysztof, c. k. notaryusz, do Bolechowa. — Michałowski Wikł., do Czerniowic. — Rahtle Eman., ces. ros. rada państwa do Brodów.

Dnia 6. stycznia.

PP. Papara Szezęsny, do Potoka. — Jaworski Józef, do Karzelicy. — Gerzabek Ignacy, c. k. komisarz budowy dróg, do Złoczowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 4. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	322 81	+ 0.8°	85.6	południowy sł.	poehmurno
2. god. po poł.	321 10	+ 4.7°	75 6	" "	" "
10. god. wiecz.	319 67	+ 4.5°	82 6	" "	" "

T E A T R.

Dzisiaj opera niemiecka: „Die Musketiere der Königin.“

Kurs lwowski.

Dnia 5. stycznia.

	gotówką		towarem	
	zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski . . . . . wal. austr.	5	84	5	89
Dukat cesarski . . . . . " "	5	89	5	94
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	10	15	10	26
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	92	1	94
Talar pruski . . . . . " "	1	88	1	92
Polski kurant i pięćzłotówka . . . . . " "	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr. . . . . bez kuponów	82	60	83	25
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne	72	90	73	55
5% Różyczka narodowa	78	63	79	35

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 5. stycznia.

	zl.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . . wal. austr.	—	—
" sprzedał " " 100 po	83	—
" dawał " " 100	82	50
" żądał " " 100	—	—
Wartość kuponu od 100 zlr.	—	4 ² / ₃

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 5. stycznia.

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. —. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 79.05. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —. Z konwersji kuponów po 5% za 100 zł. — z roku 1854 za 100 zł. —. Losowane obligacje dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —; po 4¹/₂% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —; Metaliki po 5% za 100 zł. 72.70; po 4¹/₂% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —; po 3% za 100 zł. —; po 2¹/₂% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —; po 2¹/₂% za 100 zł. —; po 2¹/₄% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1³/₄% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —; po 4¹/₂% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. B. Krajów koronnych. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Banatu Temeskiego, Kroatyi i Slawonii —; Galicyi —; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzulą losowania w roku 1869 —. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcje. Banku narodowego sztuka 895.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 274.—; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elzbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Cisy po 300 zlr. m. k. —; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 zlr. —; Lloyd'a w Tryeście po 500 zlr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wekslowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 107.25. Berlin za 100 talarów —. Wrocław za 100 talar. —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —. Genua za 100 lirów piemonckich —. Hamburg za 100 marko banko —. Lipsk za 100 talarów —. Liwurna za 100 lirów toskańskich —. Londyn za 10 funtów szterl. 125.—. Lugdun za 100 franków —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Marsylia za 100 frank. —. Paryż za 100 fr. —. Praga za 100 zł. wal. austr. —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow wloskich —. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich —. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.91, dukaty ces. pełnej wagi —, korony —, półkorony —.

KRONIKA.

(Piąta lista składek z wykupna kart od powinszowania Nowego roku.)

Złożyli: Najprzewielebniejszy ks. arcybiskup ormieński Grzegorz Szymonowicz 5zł.; ks. kanonicy: Maramorosz 1zł., Jakób Axentowicz 1zł., Romaszkan 1zł.; księża ormieńscy: Mikołaj Szymonowicz 1zł., Lewandowski 50 c. i Julian Axentowicz 50c.; ze składek w wysok. jeneralnej komendzie 61zł. 95c.; dalej złożyli PP.: Ohmann, c. k. inspektor budownictwa 3zł.; Marischler, c. k. rada izby rachunkowej 1zł.; Kutschera, c. k. nadinżynier 1zł.; Dimmer 1zł.; N. N. 50c.; Woschalik 50c.; Jüttner 50c.; N. N. 1zł.; Madurowicz 50c.; Pokorny 50c.; Martinet, c. k. rada wyższego sądu krajowego 2zł.; Wolski Franciszek, c. k. notaryusz 3zł.; Wolski Ludwik 1zł.; Jetzider 2zł.; Chiliński 1zł.; Wysocki 1zł.; dr. Spausta 1zł.; Rubski 1zł.; Iwanicki 30c.; Paszkowski 30c.; Żółkiewski 1zł.; Wiszniewski 2zł.; N. N. 10c.; Krzyżanowski 30c.; Favini 30c.; Fidler 50c.; Rappaport 50c.; Azbiewicz 50c.; F. Sokal 35c.; Fr. Szuszkiewicz 60c.; Wolski 1zł.; N. N. 40c.; Hinkenikl Franciszek 2zł.; Mańkowski 1zł.; hr. Komorowski 2zł.; pani Strzembosz 50c.; Lewicka Marya 1zł.; pani Witting 1zł.; suna 109zł. 70c., do tego z ostatniej listy 218zł. 7c., razem 327zł. 77c. w. a.

(Ofiary dla ranionych żołnierzy.) Młodzież szkolna izraelickiej szkoły głównej i dla dziewcząt w Brodach złożyła na wsparcie ranionych w ostatniej wojnie c. k. wojowników kwotę 25 zł. i c. wal. austr., a za staraniem p. Emilii Löwenberg, właścicielki pensjonatu w Brodach złożyły jej uczennice na ten sam cel kwotę 8 zł. wal. austr.

Dodatek tygodniowy Nr. 1.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

- 1) Zamknięcie rachunkowe funduszu gminy król. stołecznego miasta Lwowa za rok administracyjny 1859.
  - 2) Gorzelnie i browary w lwowskim okręgu administracyjnym. Wydatek w listopadzie 1859—1858.
  - 3) Starostwo sanockie. Dokument z R. 1402, 1649 i kilku lat późniejszych.
- Wypis z metryk koronnych zawierający rewizję Starostwa Sanockiego uskuteczniłą r. 1565 przez Krzysztofa Sokolowskiego, Starostę rogozińskiego na mocy ustawy z r. 1563.